

УДК 378.147:811.112.2'243:37.018.43:316.7
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/96-2-31>

Оксана КРАЙНЯК,
orcid.org/0000-0003-2233-0791,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри романо-германської філології
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
(Дніпро, Україна), oxanakraynyak@gmail.com

Євгенія ІЖКО,
orcid.org/0000-0002-3971-7813
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри романо-германської філології
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
(Дніпро, Україна) essizhko@gmail.com

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Статтю присвячено теоретичному обґрунтуванню та опису методики формування міжкультурної компетентності студентів у цифровому навчанні німецької мови. Актуальність зумовлена тим, що в полікультурному середовищі мовна підготовленість не гарантує результативної взаємодії, а в онлайн це ускладнюється синхронною та асинхронною комунікацією, для якої студенти часто не мають усталених стратегій. Методологічну основу становлять компетентнісний, студентоцентроване навчання, комунікативно-діяльнісний, соціокультурний та міжкультурний підходи. Використано такі методи: теоретичний аналіз і систематизацію джерел, порівняльний аналіз цифрових інструментів та педагогічне моделювання. Результати дослідження. Уточнено розуміння міжкультурної компетентності як інтегрованого результату (культурні знання, ставлення, поведінкові стратегії, рефлексивно-стратегічна готовність) та визначено індикатори її сформованості як спостережувані прояви в мовленнєвих діях, взаємодії й рефлексії студентів у цифрових форматах. Обґрунтовано критерії добору ресурсів: автентичність матеріалів; підтримка (а)синхронної взаємодії та колаборації; мультимодальність; придатність до формувального оцінювання. Запропоновано поетапну методику (орієнтаційно-установчий, аналітико-інтерпретаційний, інтеракційно-кооперативний, проєктно-рефлексивний етапи) з прикладами завдань німецькою мовою, у якій цифрові інструменти інтегровано у виконання автентичних комунікативних дій, розвиток стратегічної рефлексії та створення проєктних продуктів. Практична значущість полягає в можливості інтегрувати автентичні медіа, телекомунікаційну взаємодію і цифрові проєкти в курс німецької мови та здійснювати моніторинг індикаторів міжкультурної компетентності. Перспективи подальших досліджень пов'язано з емпіричною перевіркою методики на різних рівнях володіння німецькою мовою та уточненням інструментарію оцінювання індикаторів міжкультурної компетентності в умовах тривалої онлайн-взаємодії.

Ключові слова: міжкультурна компетентність; німецька мова; цифрове навчання; автентичні медіа; телекомунікаційна взаємодія; колаборативна робота; цифрові проєкти; формувальне оцінювання.

Oksana KRAINIAK,
orcid.org/0000-0003-2233-0791
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Romano-Germanic Philology
Oles Honchar Dnipro National University
(Dnipro, Ukraine), oxanakraynyak@gmail.com

Izhko YEVHENIA,
orcid.org/0000-0002-3971-7813,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Romano-Germanic Philology
Oles Honchar Dnipro National University
(Dnipro, Ukraine), essizhko@gmail.com

METHODOLOGY FOR DEVELOPING STUDENTS' INTERCULTURAL COMPETENCE IN THE PROCESS OF TEACHING GERMAN

The article provides a theoretical rationale and a methodological description of developing students' intercultural competence in digital German language learning. The relevance of the study is determined by the fact that in multicultural

environments linguistic proficiency alone does not guarantee effective interaction; moreover, in online settings this challenge is intensified by synchronous and asynchronous communication, for which students often lack established strategies. The methodological framework draws on the competency-based approach, student-centred learning, the communicative-activity approach, and sociocultural and intercultural approaches. The study employs theoretical analysis and systematisation of sources, comparative analysis of digital tools, and pedagogical modelling. Results. Intercultural competence is specified as an integrated learning outcome encompassing cultural knowledge, attitudes, behavioural strategies, and reflective-strategic readiness. Indicators of its development are defined as observable manifestations in students' speech acts, interaction, and reflection within digital learning formats. Criteria for selecting digital resources are substantiated, including the authenticity of materials; support for synchronous (asynchronous) interaction and collaboration; multimodality; and suitability for formative assessment. A staged methodology is proposed (orientation and goal-setting; analytical-interpretive; interactional-collaborative; project-based-reflective stages) with examples of German-language tasks. Within this methodology, digital tools are integrated into authentic communicative actions, the development of strategic reflection, and the creation of project-based outputs. The practical significance lies in enabling the integration of authentic media, telecommunication-based interaction, and digital projects into German language courses and in monitoring indicators of intercultural competence. Further research prospects include empirical validation of the methodology across different levels of German proficiency and refinement of assessment instruments for intercultural competence indicators under conditions of sustained online interaction.

Key words: *intercultural competence; German language; digital learning; authentic media; telecommunication-based interaction; collaborative work; digital projects; formative assessment.*

Постановка проблеми. Глобалізація та зростання культурної різноманітності в освіті й професійному середовищі зумовлюють ситуацію, коли самого володіння іноземною мовою недостатньо для результативної взаємодії. Студенти мають бути здатними комунікувати й співпрацювати між культурами, узгоджуючи смисли, норми та комунікативні очікування учасників взаємодії. У цифровому навчанні ця проблема набуває конкретного методичного виміру через поширення онлайн-міжкультурної взаємодії. Водночас емпіричні дані свідчать, що учасники таких форматів не є «автоматично» підготовленими до успішної взаємодії: вони часто не володіють ефективними комунікативними стратегіями для синхронних чи асинхронних онлайн-контекстів (Фернандес Гутьєррес, Релянвич Гліманг, Сауро, О'Дауд, 2022: 149-167). Отже, виникає науково-практичне завдання: обґрунтувати й описати методику формування міжкультурної компетентності студентів у процесі навчання німецької мови в цифровому форматі.

Аналіз досліджень засвідчує, що проблематика формування міжкультурної компетентності в іншомовній освіті зумовлена змінами соціального контексту, трансформацією цілей навчання іноземних мов і потребою у методично забезпечених формах взаємодії, зокрема в цифровому середовищі. Передусім у методичному дискурсі підкреслюється, що повноцінне іншомовне спілкування з представниками іншої культури неможливе без урахування культурних особливостей, а іноземна мова виступає чинником розвитку особистості в полікультурному просторі, підтримуючи соціалізацію й професіоналізацію (Козак, Близнак, 2021: 143-146). У цьому контексті навчання іноземної мови виходить за межі засвоєння знань і навичок, оскільки впливає на розвиток здатності до іншомовного спілкування на міжкультурному

рівні. Однак при цьому кінцевим результатом визначається комунікативна компетентність, що забезпечує можливість вільної взаємодії (Паничок, 2017: 509). Теоретичне осмислення міжкультурної компетентності конкретизує її місце в структурі іншомовної підготовки. Вона розглядається як невід'ємна частина комунікативної компетенції та фоновий вимір її реалізації, що «пронизує» всі компоненти комунікативної компетентності (Аксьонова, 2011: 137). Водночас поняття «міжкультурна компетентність» еволюціонує під впливом соціальних процесів (глобалізація, міграція, інтенсифікація контактів): змінюються акценти у визначенні та структурі, хоча зберігається спільне «ядро» компонентів (Гаманюк, Карп'юк, Шуміліна, Устінова, 2024).

Зміни соціального й освітнього середовища посилюють практичний запит на міжкультурні результати навчання. Зростання лінгвістичної, соціальної та культурної різноманітності в навчальних групах ускладнює організацію взаємодії в аудиторії та актуалізує потребу формувати кроскультурну компетентність як умову успішного навчання й викладання (Нагимжанова, Капанова, Ісмаїлова, Григор'єва, Самекбаєва, 2024: 1246-1263). Аналогічно, посилення міжнародних контактів і мобільності зумовлює потребу не лише «знати мову», а й уживати її доречно в міжкультурних зустрічах, що актуалізує цілеспрямований розвиток міжкультурної комунікативної компетентності під час вивчення іноземної мови (Ерен, 2023: 29-38). Показово, що в емпіричних вимірах більш інформативними виявляються досвідні чинники (мультилінгвізм, навчання за кордоном), тоді як гендерні відмінності можуть бути статистично незначущими (Ерен, 2023).

У зв'язку з цим сучасні підходи до навчання іноземних мов підкреслюють необхідність зба-

лансувати лінгвістичний і міжкультурний складники іншомовної освіти та розглядати розвиток міжкультурної комунікативної компетентності як довготривалий цільовий орієнтир (Івенц, Клімова, 2022: 137-150). Відповідно акцент у методиці зміщується від розвитку суто комунікативної компетентності до формування міжкультурної комунікативної компетентності, яка виходить за межі мовної правильності й охоплює соціокультурне розуміння, емпатію та адаптивність (Оберсте-Берггаус, 2024: 1-15). Разом із загальними теоретичними положеннями напрацьовано прикладні підходи, здатні забезпечити міжкультурний вимір іншомовного навчання. Практико-орієнтовані формати (flipped classroom, рольові ігри, дискусії, тематичні модулі) розглядаються як дієві для розвитку міжкультурної комунікативної компетентності, оскільки забезпечують зв'язок між навчанням і реальними комунікативними ситуаціями (Бахлай, Мачинська, Матвій-Лозинська, Сенкович, Волошин, 2019: 55-59). Серед інноваційних методів також окреслюється проблемне навчання як розвивальний тип організації освітнього процесу, зміст якого представлено системою проблемних задач різного рівня складності та відповідними комунікативними вправами (Свиридюк, 2022: 27-33). Окремий аспект досліджень пов'язаний із організаційними формами, що забезпечують ресурс для міжкультурної взаємодії. Самостійна робота розглядається як ключовий ресурс розвитку міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності магістрантів, зокрема як механізм компенсації обмеженого аудиторного часу та розширення можливостей іншомовної взаємодії поза заняттям (Свиридюк, Гордєва, Лисенко, 2024: 72-77). Системне методичне розв'язання цієї проблеми представлено в дисертаційному дослідженні, де обґрунтовано складові методичної системи для майбутніх викладачів німецької мови в умовах самостійної роботи, розроблено систему вправ і завдань та контрольню оцінювальний інструментарій, а методику перевірено експериментально. Практично значущим є міжкультурне мовне портфоліо як засіб навчання і формувального контролю в самостійній роботі (Свиридюк, 2025). У контексті підготовки майбутніх учителів німецької мови також обґрунтовується доцільність цілеспрямованого формування соціокультурної компетентності в межах практичного курсу, водночас підкреслюється недостатність її системного застосування в освітньому процесі, особливо в практичному аспекті (Бутова, 2025).

Нарешті, сучасні оглядові роботи вказують

на важливість урахування мовних і взаємодійних чинників в університетському середовищі. Так, дослідження адаптації міжнародних студентів структуруються навколо рівня володіння другою мовою та характеру взаємодій у середовищі навчання (проживання), а перспективним напрямом названо вивчення ефектів дистанційної комунікації в онлайн-навчанні (Вільчевський, Алон, 2023: 1235-1256). Паралельно емпіричні дані показують, що розвиток міжкультурної компетентності пов'язують не тільки з навчанням за кордоном, але й з участю в ініціативах «internationalization at home» та з рівнем володіння й використання іноземної мови загалом (Серку, 2023: 536-557).

Попри наявні теоретичні й методичні напрацювання, недостатньо з'ясовано, якою має бути цілісна методика формування міжкультурної компетентності студентів у цифровому навчанні німецької мови, зокрема щодо обґрунтованого добору цифрових ресурсів, педагогічного супроводу синхронної (асинхронної) взаємодії та критеріїв моніторингу результативності.

Мета статті – теоретично обґрунтувати та методично описати систему формування міжкультурної компетентності студентів у цифровому навчанні німецької мови на основі цілеспрямованого використання цифрових ресурсів та визначити умови її результативної реалізації. **Цілями статті** визначено: 1) уточнити зміст і структуру міжкультурної компетентності студентів у контексті навчання німецької мови в цифровому форматі, визначивши індикатори досягнення; 2) обґрунтувати добір цифрових ресурсів й інструментів для розвитку міжкультурної компетентності та визначити критерії їх педагогічної доцільності; 3) сконструювати методику формування міжкультурної компетентності при вивченні німецької мови.

Виклад основного матеріалу. У межах іншомовної підготовки міжкультурну компетентність доцільно розглядати як складник комунікативної компетентності, який «пронизує» її компоненти та задає смислове тло іншомовного спілкування (Аксьонова, 2011). Такий підхід методично важливий, оскільки вказує, що міжкультурний вимір не може бути додатком до мовного курсу – він має інтегруватися в усі види мовленнєвої діяльності та навчальні завдання. Зміст міжкультурної компетентності конкретизується через соціокультурну складову. У підготовці майбутніх учителів німецької мови соціокультурну компетентність розглядають як педагогічно значущий результат практичного курсу, який посилює загальноосвітні компетентності. Відповідно, її доцільно трактувати як змістовий складник міжкультурної

компетентності та операціоналізувати через індикатори застосування культурних знань у мовленнєвих діях, зокрема у навчальних (професійних) ситуаціях (Бутова, 2025). Для структурування цього змісту продуктивним є підхід, що розкриває «іноземну культуру» через елементи повсякденної поведінки, традиційно-побутової культури, традицій і обрядів, національних картин світу та художньої культури як носіїв культурно маркованих смислів (Козак, 2021).

Сучасне осмислення міжкультурної компетентності також підкреслює її кореляцію із соціальною компетентністю – орієнтацією на безконфліктну взаємодію, успішну комунікацію та здатність адаптуватися до багатомовного й мультикультурного середовища (Гаманюк, Карп'юк, Шуміліна, Устїнова, 2024). Це означає, що результати її формування слід фіксувати не тільки як обсяг культурних знань, але й як готовність діяти в комунікації: інтерпретувати культурно зумовлені смисли, регулювати взаємодію та обирати прийнятні способи мовленнєвої поведінки в конкретних ситуаціях. Для уточнення структури результату доречно спиратися на рамку взаємопов'язаних компетентностей, у якій міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність формується у взаємодії з мовними й мовленнєвими, лінгвосоціокультурною, навчально-стратегічною, дискурсивно-компенсаторною та фаховою компетентностями (Свиридюк, 2025). У межах цієї логіки важливими маркерами сформованості міжкультурної компетентності виступають культура мовлення, мовленнєвий етикет та емпатія як соціально-психологічні регулятори міжособистісної взаємодії (Свиридюк, 2025).

Відповідно, індикатори сформованості міжкультурної компетентності доцільно визначати як сукупність спостережуваних проявів у мовленнє-

вих діях і взаємодії, зокрема в цифрових форматах навчання. До таких індикаторів можна віднести (рис. 1).

Отже, міжкультурна компетентність у процесі навчання німецької мови постає як інтегрований результат, що поєднує культурні знання, соціально орієнтовані настанови, комунікативну поведінку (етикет, емпатійність) і рефлексивно-стратегічну готовність діяти в ситуаціях міжкультурної взаємодії. Далі доцільно обґрунтувати добір цифрових ресурсів і критерії їх педагогічної доцільності відповідно до визначених компонентів та індикаторів міжкультурної компетентності, щоб забезпечити умови їх прояву й оцінювання в мовленнєвих діях, взаємодії та рефлексії студентів у цифровому навчанні німецької мови.

Добір цифрових інструментів варто пов'язувати передусім із такими видами освітньої діяльності, які безпосередньо стимулюють міжкультурну взаємодію та рефлексію. У цьому контексті оглядові дослідження виокремлюють телекомунікаційну співпрацю (telecollaboration) і комп'ютерно-опосередковану комунікацію як практики, що можуть бути ефективними для розвитку міжкультурної комунікативної компетентності в іншомовних курсах (Івенц, Клімова, 2022). Отже, цифрові ресурси мають забезпечувати як доступ до інформації, так й організовані формати синхронної та асинхронної взаємодії, у яких студент здобуває досвід реального узгодження смислів і комунікативних стратегій.

Ми поділяємо думку, що університетське інформаційне освітнє середовище доцільно розглядати як платформу інтеграції цифрових засобів навчання, комунікації та спільної роботи, що створює організаційну основу для системного використання інструментів у змішаному та онлайн-

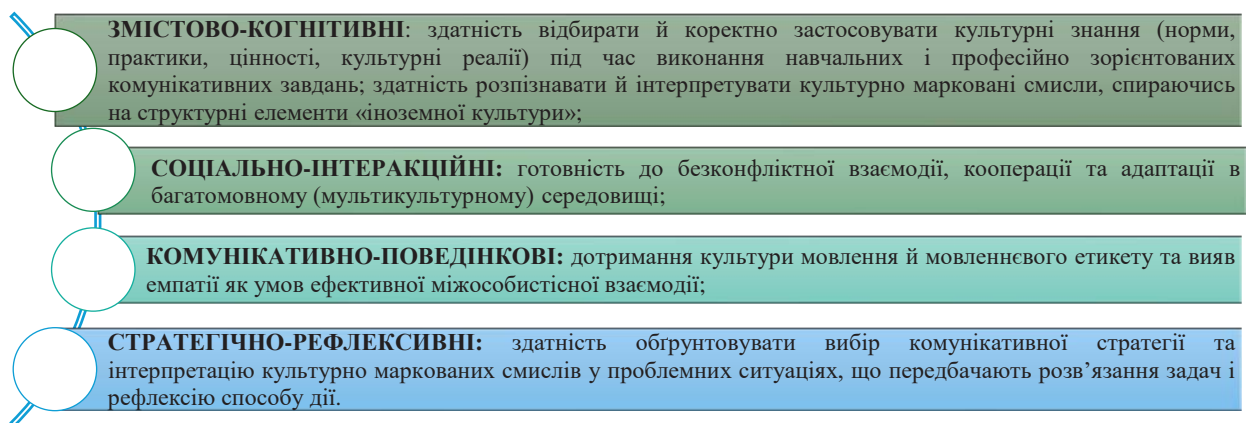

Рис. 1. Групи індикаторів сформованості міжкультурної компетентності в цифровому навчанні німецької мови

[авторська систематизація на основі аналізу праць]

форматі (Силенко, Романцова, Лисицька, Гарбич, 2023). Водночас зміст і дидактична логіка формування міжкультурної компетентності потребують ресурсів, здатних підтримати мультимодальність навчально-пізнавального матеріалу та роботу з автентичними джерелами. У методичній системі підкреслюється важливість поєднання автентичних текстів із культурно специфічними артефактами німецькомовних країн, що є релевантним для добору цифрових ресурсів у змішаному чи онлайн-навчанні (Свиридюк, 2025). Крім того, для посилення культурологічної складової навчання акцентовано інноваційні технології, зокрема інтернет-технології, а також підходи «діалог культур» і «культурний асимілятор», які задають орієнтири для конструювання змісту завдань і форматів роботи в цифровому середовищі (Свиридюк, 2025).

Базовою умовою педагогічної доцільності цифрових медіаресурсів є автентичність: при включенні міжкультурної комунікації в зміст навчання німецької мови принципово важливим визначається використання автентичних матеріалів, що має бути покладено в основу відбору цифрових джерел (Козак, Близнюк, 2021). Таким чином, цифрові ресурси в межах методики мають, по-перше, забезпечувати доступ до автентичних культурно маркованих матеріалів; по-друге, підтримувати взаємодію з реальними партнерами або моделювання міжкультурних ситуацій; по-третє, створювати умови для рефлексії й фіксації індивідуального прогресу, що пов'язує добір інструментів із подальшим оцінюванням результатів. Проте, підхід до проектування хмароорієнтованого університетського середовища як відкритого й динамічного комплексу інструментів, що підтримує інтерактивне навчання, зворотний зв'язок і контроль на різних етапах, узгоджується з вимогою добирати цифрові ресурси не лише «для доступу», а й для організації взаємодії та формувального оцінювання в курсі (Максимчук та ін., 2019). Дослідники, узагальнюючи зарубіжні підходи до іншомовної освіти та можливості їх застосування в педагогічних університетах України, підкреслюють, що засвоєння значень іншомовних одиниць є продуктивним насамперед у лінгвокультурному контексті. Це додатково аргументує доцільність системної роботи з автентичними культурно маркованими матеріалами як базового критерію добору цифрових медіаресурсів (Максимчук та ін., 2020).

Цифрові ресурси інтегруються в етапи методики так, щоб створювати умови для прояву міжкультурної компетентності в мовленнєвих діях і взаємодії та забезпечувати збір матеріалів для формувального оцінювання. Водночас у курсі німець-

кої мови методика має враховувати морфологічну диференційованість і унікально-нормативний характер низки граматичних явищ, що ускладнюють побудову висловлювань (зокрема дієслівні рамкові конструкції, дієслова з відокремлюваними префіксами та зворотні дієслова), тому доцільним є поетапне формування граматично-прагматичних умінь у зв'язку з комунікативними завданнями та автентичними ситуаціями взаємодії.

Методика реалізується у чотирьох взаємопов'язаних етапах.

I етап – орієнтаційно-установчий. Метою є вирівнювання стартових умов (попередній міжкультурний досвід студентів може бути нерівномірним), узгодження правил безпечної та етичної взаємодії, а також налаштування на рефлексивне навчання. Це особливо важливо, оскільки в онлайн-форматах не варто припускати «автоматичну» готовність студентів до ефективних стратегій синхронної й асинхронної комунікації, що зумовлює потребу в цілеспрямованому наставництві. Організаційно етап забезпечується Moodle, Google Classroom (інструкції, рубрики, чек-листи), Zoom, Teams (установчі сесії) та Padlet (збір очікувань і домовленостей). Приклад завдання Padlet: «Profil & Erwartungen». Студент публікує коротке представлення (80-100 слів) і формулює очікування та правила взаємодії німецькою мовою, використовуючи модальні дієслова і мовні маркери ввічливості. Орієнтовні опори: *Ich studiere ... und interessiere mich für ... ; Ich möchte im Kurs lernen, wie man ... ; Wir sollten ... / Wir dürfen nicht ... / Es wäre gut, wenn ... ; Bitte ... / Danke für ... / Entschuldigung, ich habe eine Frage ...*

II етап – аналітико-інтерпретаційний. Метою є навчити студентів інтерпретувати автентичні матеріали як носії культурно маркованих смислів і водночас забезпечити методичне «підсилення» складних граматичних явищ у практиці мовлення. Використання автентичних матеріалів визначається базовою умовою включення міжкультурної комунікації в зміст навчання німецької мови. Ефективність культурологічної складової підсилюється мультимодальністю, з поєднанням автентичних текстів, а також організацією діяльності в логіці «діалогу культур». На етапі застосовуються Moodle, Google Classroom (перевернутий клас), Padlet (колекція прикладів), Miro (карти понять, порівнянь), Zoom, Teams (обговорення). Приклад завдання Miro: «Satzbau und Rahmenkonstruktion». Студент створює міні-карту речень із дієслівною рамкою та підрядними для аргументації: *In Deutschland steht man oft früh auf, weil ... ; Viele Studierende melden sich online an, damit ... ; Ich*

denke, dass ..., weil ... Окремо студенти виділяють рамку і пояснюють, як вона впливає на побудову висловлювання.

III етап – інтеракційно-кооперативний.

Метою є організувати досвід міжкультурної взаємодії та забезпечити диференційоване методичне підсилення для двох модальностей онлайн-спілкування, оскільки учасники віртуальних обмінів потребують цілеспрямованого педагогічного менторства. Телемовна співпраця та комп'ютерно-опосередкована комунікація розглядаються як практики, релевантні для розвитку міжкультурної комунікативної компетентності. Етап підтримується eTwinning (за наявності партнерів), Zoom, Teams (синхронні сесії), форумами, чатами Moodle або Google Classroom (асинхронні дискусії), Padlet, Miro (спільні матеріали). Педагогічний супровід реалізується у форматі співробітництва: викладач виступає фасилітатором розв'язання комунікативних завдань у логіці діалогу культур. Ми поділяємо думку, що реалізація поетапної методики в цифровому середовищі потребує належної цифрової компетентності викладача, зокрема для проєктування онлайн-взаємодії, добору інструментів і забезпечення зворотного зв'язку та оцінювання результатів (Тепла, Дубровіна, Силенко, 2023). Приклад завдання форуму у Moodle: «Fallanalyse: Missverständnis». Студент отримує опис комунікативного непорозуміння й пропонує два варіанти відповіді німецькою: нейтральний і деескалаційний, пояснюючи вибір. Опори: нейтрально (*Ich verstehe. Lassen Sie uns das klären*); деескалаційно (*Ich glaube, es gab ein Missverständnis. Mir ist wichtig, dass wir ...*). Після відповіді – коротке обґрунтування: *Ich habe diese Formulierung gewählt, weil ....* У структурі етапу доцільно використовувати проблемно-орієнтовані комунікативні завдання, адже проблемне навчання описується як інструмент формування лінгвістичних і лінгвосоціокультурних умінь через розв'язання проблемних ситуацій.

IV етап – проєктно-рефлексивний. Метою є інтегрувати мовні, комунікативні та міжкультурні результати в цифровому продукті та зафіксувати прогрес через рефлексію й самооцінювання. Підтримка автономії та рефлексивні практики є важливими для осмислення культурно маркованих смислів у процесі іншомовної діяльності. Практико-орієнтовані формати (перевернутий клас, рольові взаємодії, дискусії) та проєктна діяльність розглядаються як дієві для розвитку міжкультурної комунікативної компетентності, оскільки забезпечують зв'язок між навчанням і реальними комунікативними ситуаціями. Для етапу доцільні

Canva (продукт), Padlet, Miro (спільна «виставка», карта), Moodle, Google Classroom (портфоліо, рубрики), eTwinning (за потреби – міжінституційна взаємодія). Приклад завдання Canva та Padlet: «Virtueller Kulturführer für Studierende». Групи створюють візуальний гайд німецькою мовою: «Як ефективно комунікувати в університетському середовищі німецькомовних країн», включаючи розділи: звертання, правила листування, пунктуальність, групова робота, уточнення смислів. Обов'язкові мовні елементи: приклади ввічливих листів та повідомлень (*Sehr geehrte Frau ..., ich möchte ...; Mit freundlichen Grüßen*); зразки фраз для уточнення (*Darf ich kurz nachfragen, ob ...?*); конструкції з *weil – dass* для аргументації (*Es ist wichtig, dass ..., weil ...*). Після презентації на Padlet студенти відповідають на запитання аудиторії та додають рефлексивний коментар: *Was habe ich über Kommunikationsnormen gelernt?*

Педагогічний супровід запропонованої методики передбачає: чіткі інструкції та чек-листи для синхронної й асинхронної комунікації; фасилітацію взаємодії; регулярний короткий зворотний зв'язок; підтримку автономії через рефлексивні записи та самооцінювання. Натомість індивідуалізація самостійної роботи доцільна як організаційний механізм методики: вона забезпечує варіативність завдань, диференційоване «підсилення» та можливість вибору ресурсів і форматів виконання, що підвищує результативність професійної підготовки майбутніх фахівців (Силенко, 2024). Оцінювання доцільно поєднувати формувальне (коментарі, само- й самооцінювання, рефлексивні записи) та підсумкове (проєктний продукт і презентація), співвідносячи результати з індикаторами міжкультурної компетентності: інтерпретація культурно маркованих смислів, здатність до кооперації та безконфліктної взаємодії, дотримання мовленнєвого етикету, обґрунтований вибір комунікативної стратегії.

Висновки. У статті теоретично обґрунтовано й методично описано систему формування міжкультурної компетентності студентів у цифровому навчанні німецької мови. Уточнено розуміння міжкультурної компетентності як інтегрованого результату іншомовної підготовки та окреслено індикатори її прояву в мовленнєвих діях і взаємодії в онлайн- і змішаних форматах. Обґрунтовано принципи добору цифрових ресурсів. Запропоновано поетапну методику (орієнтаційно-установчий, аналітико-інтерпретаційний, інтеракційно-кооперативний, проєктно-рефлексивний етапи) з прикладами завдань німецькою мовою, у якій цифрові інструменти інтегровано у виконання автентичних

комунікативних дій, розвиток стратегічної рефлексії та створення проектних продуктів.

Перспективи подальших досліджень пов'язано з емпіричною перевіркою методики

на різних рівнях володіння німецькою мовою та уточненням інструментарію оцінювання індикаторів міжкультурної компетентності в умовах тривалої онлайн-взаємодії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксьонова В.І. Міжкультурна комунікація як атрибут соціокультурної життєдіяльності суспільства. *Гуманітарний вісник ЗДА*. 2011. Вип. 45. С. 128–140.
2. Бутова В.О. Формування соціокультурної компетентності майбутніх вчителів німецької мови. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. Вип. 25. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18216302>
3. Козак А.В., Близнюк Л.М. Міжкультурна комунікація у вивченні німецької мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. 2021. Вип. 12(80). С. 143–146. DOI: [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2021-12\(80\)-143-146](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2021-12(80)-143-146)
4. Паничок Т.Я. Особливості формування міжкультурної комунікації у процесі викладання німецької мови. *Молодий вчений*. 2017. Вип. 10. С. 509–512.
5. Свиридюк В. Використання методу проблемного навчання у процесі формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх викладачів німецької мови. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2022. Вип. 10(5). С. 27–33. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol10i5-004>
6. Свиридюк В., Гордєєва А., Лисенко К. Дидактичні передумови організації самостійної роботи для формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності студентів магістратури. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2024. Вип. 12(9). С. 72–77. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i9-011>
7. Свиридюк В.П. Методична система формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх викладачів німецької мови під час самостійної роботи. Дис. на здобуття ... докт. пед. н. за спец. 13.00.02. Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ, 2025.
8. Силенко Ю., Романцова Я., Лисицька О., Гарбич Я. Інформаційне освітнє середовище як платформа реалізації інформаційно-комунікаційних технологій у ЗВО. *Молодь і ринок*, Вип. 6-7 (214-215). 2023. С. 60-68. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287944>
9. Тепла О.М., Дубровіна І.В., Силенко Ю.В. Цифрова компетентність педагога в інформаційно-освітньому середовищі закладу вищої освіти у світлі сучасних викликів. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Серія: Педагогічні науки. Вип. 53. 2023. С. 100-106. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2023-3-53-100-106>
10. Bahlai O., Machynska N., Matviiv-Lozynska Y., Senkovich O., Voloshyn M. Developing students' intercultural communicative competence in foreign language classroom. *Advanced Education*. 2019. № 6(11). P.p. 55–59. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.158078>
11. Eren Ö. The explanatory power of intercultural communicative competence among EFL teacher candidates. *Ege Eğitim Dergisi*. 2023. № 24(1). P.p. 29-38. DOI: <https://doi.org/10.12984/egedf.1191598>
12. Fernández Gutiérrez B., Reljanovic Glimäng M., Sauro S., O'Dowd R. Preparing Students for Successful Online Intercultural Communication and Collaboration in Virtual Exchange. *Journal of International Students*. 2022. № 12(S3). P.p. 149-167. DOI: <https://doi.org/10.32674/jis.v12iS3.4630>
13. Hamaniuk V., Karpiuk V., Shumilina I., Ustinova V. The concept of “intercultural competence” in educational and scientific discourses. *Educational Dimension*. 2024. № 11. P.p.1–27. DOI: <https://doi.org/10.55056/ed.715>
14. Ivenz P., Klimova B. A review study of activities used in the development of intercultural communication competence in foreign language classes. *International Journal of Society, Culture & Language*. 2022. № 10(2). P.p. 137-150. DOI: <http://doi.org/10.22034/ijsc.2022.556666.2681>
15. Maksymchuk B., Bakhmat N., Voloshyna O., Kuzmenko V., Matviichuk T., Kovalchuk A., Martynets L., Uchytel I., Solovyov V., Manzhos E., Sheian M., Aliksieiev O., Slyusarenko N., Zhorova I., Maksymchuk I. Designing cloud-oriented university environment in teacher training of future physical education teachers. *Journal of Physical Education and Sport*. 2019. № 19(4). P.p. 1323–1332.
16. Maksymchuk B., Onishchuk I., Ikonnikova M., Antonenko T., Kharchenko I., Shestakova S., Kuzmenko N. Characteristics of foreign language education in foreign countries and ways of applying foreign experience in pedagogical universities of Ukraine. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2020. № 12(3). P.p. 44–65. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.3/308>
17. Nagymzhanova K., Kapanova A., Ismailova G., Grigoryeva G., Samekbaeva E. Formation of cross-cultural competence of future teachers in the context of global discourse. *Scientific Herald of Uzhhorod University*. 2024. № 55. P.p. 1246–1263. DOI: <https://doi.org/10.54919/physics/55.2024.124sp6>
18. Oberste-Berghaus N. The Role of Teaching Foreign Languages in Developing Intercultural Competence. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2024. № 16(1). P.1-15. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/16.1/808>
19. Sercu L. Internationalization at home as a factor affecting intercultural competence. A study among Belgian university students. *European Journal of Higher Education*. 2023. № 13(4). P.p. 536–557. DOI: <https://doi.org/10.1080/21568235.2022.2094815>
20. Sylenko, Y. Individualization of independent work in the professional training of future teachers: An experimental study. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series “Pedagogy and Psychology”*, 10(1), 2024. P.p. 68-76. DOI: <https://doi.org/10.52534/msu-pp1.2024.68>
21. Wilczewski M., Alon I. Language and communication in international students' adaptation: a bibliometric and content analysis review. *High Educ*, 2023, № 85, p.p. 1235–1256. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00888-8>

REFERENCES

1. Aksionova V. I. (2011) Mizhkulturna komunikatsiia yak atrybut sotsiokulturnoi zhyttiedialnosti suspilstva. [Intercultural communication as an attribute of the sociocultural life of society] *Humanitarnyi visnyk ZDIA*, 45. 128–140. [in Ukrainian].

2. Butova V. O. (2025) Formuvannia sotsiokulturnoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv nimetskoï movy. [Formation of sociocultural competence of future German language teachers] *Pedahohichna Akademiia: naukovi zapysky*, 25. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18216302> [in Ukrainian].
3. Kozak A. V., Blyzniuk L. M. (2021) Mizhkulturna komunikatsiia u vyvchenni nimetskoï movy. [Intercultural communication in learning the German language] *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»: seriiia «Filolohiia»*, 12(80). 143–146. DOI: [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2021-12\(80\)-143-146](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2021-12(80)-143-146) [in Ukrainian].
4. Panychok T. Ya. (2017) Osoblyvosti formuvannia mizhkulturnoi komunikatsii u protsesi vykladannia nimetskoï movy. [Features of forming intercultural communication in the process of teaching the German language] *Molodyi vchenyi*, 10. 509–512. [in Ukrainian].
5. Svyrydiuk V. (2022) Vykorystannia metodu problemnoho navchannia u protsesi formuvannia mizhkulturnoi inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv nimetskoï movy. [Using the problem-based learning method in forming intercultural foreign-language communicative competence of future German language teachers] *Osvita. Innovatyka. Praktyka*, 10(5). 27–33. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol10i5-004> [in Ukrainian].
6. Svyrydiuk V., Hordieieva A., Lysenko K. (2024) Dydaktychni peredumovy orhanizatsii samostiinoi roboty dlia formuvannia mizhkulturnoi inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv mahistratury. [Didactic prerequisites for organizing independent work to form intercultural foreign-language communicative competence of master's students] *Osvita. Innovatyka. Praktyka*, 12(9). 72–77. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i9-011> [in Ukrainian].
7. Svyrydiuk V. P. (2025) Metodichna systema formuvannia mizhkulturnoi inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv nimetskoï movy pid chas samostiinoi roboty. [Methodological system of forming intercultural foreign-language communicative competence of future German language teachers during independent work] *Dys. na zdobuttia ... dokt. ped. n. za spets. 13.00.02. Kyivskiy natsionalnyi lnhvistychnyi universytet, Kyiv, 2025.* [in Ukrainian].
8. Sylenko Yu., Romantsova Ya., Lysytska O., Harbych Ya. (2023) Informatsiine osvितnie seredovyshe yak platforma realizatsii informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u ZVO. [Information educational environment as a platform for implementing information and communication technologies in higher education institutions] *Molod i rynek*, 6–7 (214–215). 60–68. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287944> [in Ukrainian].
9. Tepla O. M., Dubrovina I. V., Sylenko Yu. V. (2023) Tsyfrova kompetentnist pedahoha v informatsiino-osvitnomu seredovyshechi zakladu vyshchoi osvity u svitli suchasnykh vyklykiv. [Teacher's digital competence in the information-educational environment of a higher education institution in the light of modern challenges] *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka. Seriiia: Pedahohichni nauky*, 53. 100–106. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2023-3-53-100-106> [in Ukrainian].
10. Bahlai O., Machynska N., Matviiv-Lozynska Y., Senkovich O., Voloshyn M. (2019) Developing students' intercultural communicative competence in foreign language classroom. *Advanced Education*, 6(11). 55–59. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.158078>
11. Eren Ö. (2023) The explanatory power of intercultural communicative competence among EFL teacher candidates. *Ege Eğitim Dergisi*, 24(1). 29–38. DOI: <https://doi.org/10.12984/egtefd.1191598>
12. Fernández Gutiérrez B., Reljanovic Glimäng M., Sauro S., O'Dowd R. (2022) Preparing Students for Successful Online Intercultural Communication and Collaboration in Virtual Exchange. *Journal of International Students*, 12(S3). 149–167. DOI: <https://doi.org/10.32674/jis.v12iS3.4630>
13. Hamaniuk V., Karpiuk V., Shumilina I., Ustinova V. (2024) The concept of “intercultural competence” in educational and scientific discourses. *Educational Dimension*, 11. 1–27. DOI: <https://doi.org/10.55056/ed.715>
14. Ivenz P., Klimova B. (2022) A review study of activities used in the development of intercultural communication competence in foreign language classes. *International Journal of Society, Culture & Language*, 10(2). 137–150. DOI: <http://doi.org/10.22034/ijscel.2022.556666.2681>
15. Maksymchuk B., Bakhmat N., Voloshyna O., Kuzmenko V., Matviichuk T., Kovalchuk A., Martynets L., Uchytel I., Solovyov V., Manzhos E., Sheian M., Aliexsieiev O., Slyusarenko N., Zhorova I., Maksymchuk I. (2019) Designing cloud-oriented university environment in teacher training of future physical education teachers. *Journal of Physical Education and Sport*, 19(4). 1323–1332.
16. Maksymchuk B., Onishchuk I., Ikonnikova M., Antonenko T., Kharchenko I., Shestakova S., Kuzmenko N. (2020) Characteristics of foreign language education in foreign countries and ways of applying foreign experience in pedagogical universities of Ukraine. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(3). 44–65. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.3/308>
17. Nagymzhanova K., Kapanova A., Ismailova G., Grigoryeva G., Samekbaeva E. (2024) Formation of cross-cultural competence of future teachers in the context of global discourse. *Scientific Herald of Uzhhorod University*, 55. 1246–1263. DOI: <https://doi.org/10.54919/physics/55.2024.124sp6>
18. Oberste-Berghaus N. (2024) The Role of Teaching Foreign Languages in Developing Intercultural Competence. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 16(1). 1–15. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/16.1/808>
19. Sercu L. (2023) Internationalization at home as a factor affecting intercultural competence. A study among Belgian university students. *European Journal of Higher Education*, 13(4). 536–557. DOI: <https://doi.org/10.1080/21568235.2022.2094815>
20. Sylenko Y. (2024) Individualization of independent work in the professional training of future teachers: An experimental study. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series “Pedagogy and Psychology”*, 10(1). 68–76. DOI: <https://doi.org/10.52534/msu-pp1.2024.68>
21. Wilczewski M., Alon I. (2023) Language and communication in international students' adaptation: a bibliometric and content analysis review. *High Educ*, 85. 1235–1256. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00888-8>

Дата першого надходження статті до видання: 20.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.04.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

